

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ, СПРИЧИНЕНОЇ COVID-19

LEGAL LIABILITY FOR PUBLIC CATERING VIOLATIONS DURING THE PANDEMIC CAUSED BY COVID-19

Мосейко А.Г., к.ю.н.,
доцент кафедри права

Дніпровський гуманітарний університет

У статті розглянуті основні питання юридичної відповідальності за правопорушення, вчинені у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (COVID-19). Відзначено важливість дослідження теми в умовах сучасного зниження ресурсів системи охорони здоров'я.

Розглянуто основні нормативні положення у сфері відповідальності вказані за правопорушення. Аргументовано позицію, що вказана відповідальність має бути визначена тільки на рівні закону (кодексу), а не на рівні підзаконних актів.

Проаналізовано окремі види юридичної відповідальності за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19, зокрема, дисциплінарну, адміністративну, цивільно-правову, кримінальну, застосування фінансових санкцій.

Детально розглянуто застосування адміністративної відповідальності. Піддано аналізу склад адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 44-3 КУпАП, як основного адміністративного правопорушення у цій сфері. Аргументовано, що до кримінальної відповідальності за вказані порушення можливе притягнення за ст. 227 КК України.

Зазначено, що окремі норми про юридичну відповідальність за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19 потребують удосконалення. Зокрема, запропоновано нову редакцію статті 46 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» – «Адміністративна відповідальність за порушення санітарного законодавства», та доповнити цей Закон статтею 46-1 – «Фінансові санкції за порушення санітарного законодавства»

Ключові слова: юридична відповідальність, правопорушення, громадське харчування, пандемія, COVID-19, фінансові санкції.

The article considers the main issues of legal liability for offenses committed in the field of catering during the pandemic caused by the coronavirus SARS-CoV-2 (COVID-19). The importance of researching the topic in the current reduction of health care resources was noted.

The main regulations in the field of liability for offenses were considered. It was argued that this responsibility should be determined only at the level of law (code) and not at the level of bylaws.

Some types of legal liability for violations in public catering during the pandemic caused by COVID-19, particularly disciplinary, administrative, civil, criminal, and application of financial sanctions, were analyzed.

The application of administrative responsibility was considered in detail. The composition of the administrative violations under Art. 44-3 of the Administrative Code as the primary administrative violation in this area. It was argued that criminal liability for these violations might be prosecuted under Art. 227 of the Criminal Code of Ukraine.

It was noted that specific rules on legal liability for violations in the field of public catering during the pandemic caused by COVID-19 need to be improved. In particular, a new edition of Art. 46 of the Law of Ukraine "On Ensuring Sanitary and Epidemic Welfare of the Population" – "Administrative Responsibility for Violation of Sanitary Legislation" and complement the above-mentioned Law with Art. 46-1 – "Financial Sanctions for Violation of Sanitary Legislation" were proposed.

Key words: legal liability, violations, public catering, pandemic, COVID-19, financial sanctions.

Актуальність теми. Конституція України до числа соціальних прав включає право кожного на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування (ст. 49), належні, безпечні й здорові умови праці (ст. 43). Відповідно до ч. 4 ст. 42 Конституції України наша держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів [5]. Тобто, відповідно до Основного Закону України держава повинна передбачати систему заходів для встановленого Конституцією України обов'язку щодо захисту прав споживачів, у тому числі й у сфері громадського харчування.

В умовах зниження ресурсів системи охорони здоров'я, зокрема, матеріально-технічних, фінансових, технологічних, інформаційних, питання забезпечення права громадян на охорону здоров'я, підвищення ефективності та якості санітарного та епідемічного благополуччя, притягнення винних до юридичної відповідальності за правопорушення є наразі актуальним, особливо у контексті пандемії інфекційної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 (далі – COVID-19).

Аналіз стану розробки проблеми. Питання юридичної відповідальності за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19 вивчали такі автори як А. А. Вознюк та С. С. Чернявський [1; 23], С. С. Ковальова [2], В. В. Крикун [6], В. І. Мотиль та Я. О. Дякін [8], О. М. Нестеренко [9] та інші.

Проте порівняно невелика кількість публікацій, у яких розглядалися окремі аспекти юридичної відповідальності за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19, не охоплює та не вирішує багатьох як теоретичних, так і практичних проблем, викликаних, у першу чергу, відсутністю однозначного підходу щодо притягнення до юридичної відповідальності за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19. Результатом є невизначеність із низки принципово важливих питань: щодо видів юридичної відповідальності за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, її підстав, процесуального порядку притягнення винних до юридичної відповідальності, суб'єктів, які мають повноваження розглядати справи (провадження) про порушення у вказаній сфері тощо.

Метою дослідження є комплексний аналіз юридичної відповідальності за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19, а також опрацювання основних заходів щодо удосконалення нормативного регулювання вказаної відповідальності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Коронавірусна хвороба (англ. *coronavirus disease 2019*, абревіатура COVID-19 затверджена як скорочена офіційна назва) – на сьогодні це інфекційна хвороба, вперше виявлена у людини в грудні 2019 року в місті Ухань, провінція Хубей, КНР. Хвороба COVID-19 почалася як спалах, що

розвинувся у пандемію. Причиною хвороби став коронавірус SARS-CoV-2 (стара назва, до 2019 року – 2019-nCoV), циркуляція якого у людській популяції до грудня 2019 року була невідомою. 11 березня 2020 року Всесвітня організація охорони здоров'я (далі – ВООЗ) оголосила початок пандемії COVID-19.

Пандемію цієї хвороби ВООЗ визнала надзвичайною ситуацією у галузі міжнародної охорони здоров'я та внесла заходи з боротьби проти неї до тимчасових рекомендацій згідно з Міжнародними медико-санітарними правилами 2005 року. Щоб уникнути стигматизації, пов'язаної з географічним регіоном, де виникли перші випадки захворювання, а також з расовою приналежністю чи певною етнічною групою, ВООЗ затвердила зрештою офіційну назву захворювання як «коронавірусна хвороба 2019 (COVID-19)». В Україні на лютий 2022 року COVID-19 зачепив більше 4,6 млн. громадян України, близько 104000 летальних випадків [10].

Для попередження захворювань, спричинених пандемією COVID-19, та для зменшення наслідків, на всій території України запроваджуються різні рівні епідемічної небезпеки та «карантинні» рейди. Наприклад, у Дніпрі співробітники «Муніципальної варти», департаменту реклами та поліцейські у лютому 2022 року перевіряють транспортні засоби, магазини та заклади громадського харчування на дотримання епідеміологічних норм. Причому загалом спостерігається позитивна тенденція щодо зменшення порушень у дотриманні вимог: якщо минулого року було зафіксовано 130 правопорушень, то 2 2022 році від початку року – лише 4 [20].

Вказані дані свідкують про важливість дотримання санітарних та епідемічних правил у цій сфері, а також про застосування юридичної відповідальності як превентивної та каральної міри за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19.

Основи юридичної відповідальності за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19, як і будь-якої іншої юридичної відповідальності, установлені Конституцією України. Відповідно до п. 22 ч. 1 ст. 92 Конституції України засади цивільно-правової відповідальності; діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них, визначаються виключно законами України.

Вказане положення означає, що юридична відповідальність за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19 має бути визначена тільки на рівні закону (кодексу), а не на рівні підзаконних актів. З іншої сторони, підзаконні акти можуть містити певні норми та встановлювати положення, за порушення яких законами України визначено юридичну відповідальність у цій сфері.

Одним із основних законів є Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24 лютого 1994 року № 4004-XII [16]. Відповідальність за порушення санітарного законодавства визначено у розд. VI цього Закону (ст.ст. 45-49), хоча про неї вказано і у інших статтях Закону: ст. 26 – відповідальність власників підприємств, установ, організацій або уповноважених органів за організацію і своєчасність проходження працівниками обов'язкових медичних оглядів, ст. 38 – відповідальність за втручання у дії посадових осіб, які здійснюють державний санітарно-епідеміологічний нагляд, що перешкоджає виконанню ними службових обов'язків; ст. 44 – відповідальність посадових осіб державної санітарно-епідеміологічної служби України тощо.

У розд. VI Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» передбачено такі види юридичної відповідальності за порушення у цій сфері: дисциплінарна відповідальність за порушення санітарного законодавства (ст. 45); адміністративна відпо-

відальність та фінансові санкції за порушення санітарного законодавства (ст.ст. 46-47); цивільно-правова відповідальність за порушення санітарного законодавства (ст. 48); кримінальна відповідальність за порушення санітарного законодавства (ст. 49). Отже, у розд. VI Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» передбачено всі основні види юридичної відповідальності.

Так, відповідно до ст. 45 працівники підприємств, установ, організацій, дії яких призвели до порушення санітарного законодавства, невиконання постанов, розпоряджень, приписів, висновків посадових осіб державної санітарно-епідеміологічної служби, підлягають дисциплінарній відповідальності згідно з законодавством.

Основи дисциплінарної відповідальності за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19 встановлює Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року [3] (далі – КЗпП України) (гл. X та інші статті) та деякі інші закони, які передбачають застосування дисциплінарної відповідальності – Дисциплінарний статут Національної поліції України, затверджений Законом України від 15 березня 2018 року № 2337-VIII [13], Дисциплінарний статут служби цивільного захисту, затверджений Законом України від 5 березня 2009 року № 1068-VI [14] та інші.

Порядок притягнення винних до дисциплінарної відповідальності за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19 фактично не відрізняється від інших процесуальних порядків, за деякими виключеннями. Наприклад, відповідно до норм гл. XIX КЗпП України, під час дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), строки звернення до районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду за вирішенням трудових спорів, визначені ст. 233 цього Кодексу, продовжуються на строк дії такого карантину.

Засади адміністративної відповідальності за порушення санітарного законодавства у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19 визначені у ст. 46 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення». Зокрема, назва цієї статті – «Адміністративна відповідальність та фінансові санкції за порушення санітарного законодавства». Проте фактично у цій статті вміщені тільки норми про фінансові санкції, а норми про адміністративну відповідальність відсутні.

Щодо фінансових санкцій, то до підприємств, підприємств, установ, організацій, які порушили санітарне законодавство, застосовуються фінансові санкції за передачу замовників або у виробництво і застосування конструкторської, технологічної та проектної документації, що не відповідає вимогам санітарних норм, за реалізацію продукції, забороненої до випуску і реалізації посадовими особами органів державної санітарно-епідеміологічної служби та за інші правопорушення. Ст. 47 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» також встановлює порядок накладення і стягнення штрафів та застосування фінансових санкцій за порушення санітарного законодавства.

Ст. 48 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» передбачена цивільно-правова відповідальність за порушення санітарного законодавства. У диспозиції цієї статті визначена цивільно-правова відповідальність за порушення санітарного законодавства, що призвело до виникнення захворювань, до отруєнь тощо, а також вказано про обов'язок відшкодувати збитки, компенсувати додаткові витрати. У випадку відмови від добровільної компенсації вказаних витрат та/або відшкодування збитків ці спори розглядаються у судовому порядку, передбаченому нормами

Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року [21] та Цивільного процесуального кодексу України від 18 березня 2004 року (в редакції Закону України від 3 жовтня 2017 року № 2147-VIII) [22].

Ст. 49 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» передбачає застосування найтяжчого виду юридичної відповідальності – кримінальної. Зокрема, діяння проти здоров'я населення, вчинені внаслідок порушення санітарного законодавства, тягнуть за собою кримінальну відповідальність згідно з законом. Оскільки підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення, передбаченого Кримінальним кодексом України від 5 квітня 2001 року [7] (далі – КК України), то кримінальна відповідальність за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19 також встановлена виключно КК України.

Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» – не єдиний, яким визначено підстави застосування юридичної відповідальності за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19.

Так, Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб» від 6 квітня 2000 року № 1645-III [18] визначає основні правові, організаційні та фінансові засади діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, інших суб'єктів та встановлює відповідальність юридичних і фізичних осіб у сфері захисту населення від інфекційних хвороб.

Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб» передбачено юридичну відповідальність за відмову у наданні інформації, умисне перекручення або приховування об'єктивних даних про захворювання населення на інфекційні хвороби посадові особи органів, та інших закладів (ст. 17), за неправомірне розголошення інформації про інфекційні хвороби (ст. 35). Також у Законі України «Про захист населення від інфекційних хвороб» є загальна відсилна норма про відповідальність за порушення законодавства про захист населення від інфекційних хвороб – винні особи несуть відповідальність згідно із законами України (ст. 41).

Законом України «Про дитяче харчування» від 14 вересня 2006 року № 142-V [15] передбачено цивільно-правову, адміністративну, дисциплінарну або кримінальну відповідальність за порушенні вимог законодавства про дитяче харчування (ст. 12).

Зупинимось більш детально на застосуванні адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19.

Так, як вже було зазначено, ст. 46 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» визначає лише застосування фінансових санкцій, а норми про адміністративну відповідальність у цій статті відсутні. Тому варто звернутися до норм основного акту у сфері адміністративної відповідальності – Кодексу України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року [4] (далі – КУпАП).

КУпАП встановлено адміністративну відповідальність за окремі адміністративні правопорушення, які можуть бути вчинені у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19.

Так, основна стаття КУпАП, за якою притягується більшість суб'єктів у сфері громадського харчування – ст. 44-3 «Порушення правил щодо карантину людей». За ч. 1 цієї статті настає адміністративна відповідальність за порушення правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм, передбачених Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб», іншими актами законодав-

ства, а також рішень органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційними хворобами, за ч. 2 – за перебування в громадських будинках, спорудах, громадському транспорті під час дії карантину без вдягнутих засобів індивідуального захисту, зокрема респіраторів або захисних масок, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно.

За ст. 44-3 КУпАП протиправність охоплює адміністративні проступки, які завдають безпосередньої шкоди здоров'ю населення, а також які не пов'язані із настанням шкідливих наслідків, а криють у собі лише загрозу (шкоду) чи її небезпеку. Зокрема, порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19 за відсутності шкідливих наслідків все одно тягне за собою адміністративну відповідальність, адже такі поступки засвідчують небажання підкорятися закону, загальнообов'язковим санітарним правилам, тобто безпосередньо посягають на правову форму.

Суб'єктом адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 44-3 КУпАП, може бути громадянин України, якому виповнилось 16 років, а також іноземці та особи без громадянства.

Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 44-3 КУпАП, характеризується наявністю самого діяння (дій або бездіяльності), протиправних наслідків та причинного зв'язку між ними (хоча останні є факультативними ознаками). Хоча більшість діянь є вчиненими шляхом дії, активної протиправної поведінки, проте протиправна поведінка може виражатись і у бездіяльності – зокрема, у невиконанні санітарних норм.

Склад об'єктивної сторони порушення правил щодо карантину людей визначено у ст. 44-3 КУпАП, а також у інших законодавчих актах – як у вже проаналізованих законах України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про захист населення від інфекційних хвороб», так і у підзаконних актах.

На сьогодні чинні (до 31 березня 2022 року) норми Постанови Кабінету Міністрів України «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 9 грудня 2020 року № 1236 [12], які визначають особливі карантинні заходи, порушення яких і складатиме об'єктивну сторону ст. 44-3 КУпАП.

Зокрема, передбачено для «зеленого» рівня епідемічної небезпеки заборону на: проведення масових (культурних, спортивних, розважальних, соціальних, релігійних, рекламних, наукових, освітніх, професійних тематичних та інших) заходів (у тому числі в розважальних закладах (нічних клубах) і закладах громадського харчування) без одягнутих усіма учасниками та організаторами заходу засобів індивідуального захисту, зокрема захисних масок або респіраторів, які закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно; приймання відвідувачів суб'єктами господарювання, які провадять діяльність у сфері громадського харчування (барів, ресторанів, кафе тощо), крім діяльності з надання послуг громадського харчування із здійсненням адресної доставки замовлень та замовлень на винос.

На території регіонів, на яких установлений «червоний» рівень епідемічної небезпеки, додатково до вказаних обмежувальних протиепідемічних заходів, забороняється приймання відвідувачів суб'єктами господарювання, які провадять діяльність у сфері громадського харчування (барів, ресторанів, кафе тощо), крім діяльності з надання послуг громадського харчування із здійсненням адресної доставки замовлень та замовлень на винос тощо.

Також Постановою головного державного санітарного лікаря України від 6 жовтня 2021 року № 13 було затверджено Протиепідемічні заходи в закладах громадського

харчування на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) [17]. Так, у закладі громадського харчування обов'язково здійснюється вимірювання температури тіла відвідувачів безконтактним методом, біля місць потенційного скупчення людей повинно бути нанесено маркування для перебування в черзі з дотриманням дистанції між клієнтами відповідно до вимог, встановлених Кабінетом Міністрів України тощо.

Суб'єктивну сторону адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 44-3 КУпАП, визначає вина особи, мета та мотив її поведінки. Центральне місце тут займає оцінка вини – психічного ставлення особи до вчиненого нею адміністративного протиправного діяння. Мета і мотив – факультативні ознаки ст. 44-3 КУпАП, хоча у багатьох випадках їх наявність впливає (в основному негативно) на зміст правопорушення.

Також у КУпАП наявні норми про адміністративну відповідальність за порушення санітарних норм (ст. 42), порушення законодавства про закупівлі, що здійснюються відповідно до положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 17 березня 2020 року № 530-ІХ [11] (ст. 164-14), за порушення порядку формування та застосування цін і тарифів, вчинені під час карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України, на товари проти-епідемічного призначення, що необхідні для запобігання поширенню епідемії, пандемії коронавірусної хвороби (COVID-19) (ч. 2 ст. 165-2), за ввезення в Україну, вивезення з України, транзит через її територію, вивезення з карантинних зон або ввезення до них об'єктів регулювання, які не пройшли фітосанітарного контролю (ст. 106).

Варто також зазначити, що певними актами можуть запроваджуватись спеціальні норми у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19, так, відповідно до пп. 38 і 39 Порядку обслуговування громадян залізничним транспортом, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 19 березня 1997 року № 252 [19], на вокзалах та у спеціально визначених місцях пасажирських поїздів в установленому порядку можуть надаватись послуги громадського харчування, які повинні відповідати вимогам санітарного законодавства.

Щодо кримінальної відповідальності за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19, то КК України на містить прямих норм про кримінальну відповідальність за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19, зокрема, такі терміни як «карантин», «COVID-19», у КК України відсутні.

Проте системний аналіз норм КК України надає підстави стверджувати, що до кримінальної відповідальності за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19 може бути притягнутий суб'єкт, який вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ст. 227 КК України – «Умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції».

Безпосереднім об'єктом цього кримінального правопорушення є охоронювані Конституцією та законами України, зокрема, кримінальним законом України, суспільні відносини у сфері обслуговування споживачів, а саме щодо встановленого порядку введення в обіг (випуску на ринок України) безпечної продукції. Додатковим безпосереднім об'єктом можуть бути суспільні відносини щодо охорони здоров'я споживачів у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19.

Висновки та пропозиції. Отже, у законодавстві України за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19 встановлено фактично всі види юридичної відповідальності – дисциплінарна, адміністративна, цивільно-правова, кримінальна. Це говорить про «гнучкість» процедур притягнення до цієї відповідальності та про достатню кількість «альтернативних» шляхів притягнення до юридичної відповідальності (або звільнення від такої) у залежності від тяжкості та небезпеки вчиненого, обтяжуючих чи полегшуючих покарання обставин, мети, мотивів тощо.

Проте варто зазначити, що окремі норми про юридичну відповідальність за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19 потребують удосконалення. Зокрема, на наш погляд, норми про адміністративну відповідальність (причому не тільки за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19) повинні всі без виключення бути вміщені у КУпАП. У зв'язку з цим ст. 46 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» варто викласти у наступній редакції:

«Стаття 46. Адміністративна відповідальність за порушення санітарного законодавства

За порушення санітарного законодавства винні особи притягаються до адміністративної відповідальності відповідно до закону.

Проведення у справах про адміністративні правопорушення здійснюється відповідно до вимог Кодексу України про адміністративні правопорушення».

Відповідно, назву ст. 46 цього Закону варто викласти у наступній редакції:

«Стаття 46-1. Фінансові санкції за порушення санітарного законодавства».

Перспективами подальших досліджень у цій сфері можна запропонувати наступні:

- чітке визначення кола державних органів та посадових осіб, які здійснюють процедури (проведення) з притягнення винних осіб до юридичної відповідальності за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19;
- доопрацювання юрисдикційних процедур притягнення до юридичної відповідальності за порушення у сфері громадського харчування під час пандемії, спричиненої COVID-19;
- криміналізація правопорушень, які спричинили тяжкі наслідки внаслідок порушень у сфері громадського харчування під час пандемії COVID-19, у КК України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вознюк А. А., Чернявський С. С. Порушення правил і норм щодо запобігання COVID-19 : актуальні проблеми кримінальної та адміністративної відповідальності. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2020. № 1 (19). С. 8–19.
2. Ковальова С. С. Відповідальність за порушення карантину та санітарних правил і норм щодо запобігання поширенню коронавірусної інфекції (COVID-19) в Україні. *Право. Людина. Довкілля*. 2020. Том 11. № 2. С. 158–168.
3. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 року. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1971. Додаток до № 50. Ст. 375.
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1984. Додаток до № 51. Ст. 1122.
5. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року (із змінами). *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
6. Крикун В. В. Об'єктивні особливості адміністративних правопорушень, передбачених статтею 44-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення та їх вплив на сферу повноважень Національної поліції України. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2020. № 89 (2). С. 153–163.
7. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25-26. Ст. 131.

8. Мотиль В. І., Дякін Я. О. Проблеми адміністративної відповідальності за порушення правил щодо карантину людей. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2020. Том 4 № 92. С. 224–233.
9. Нестеренко О. М. Відповідальність як засіб боротьби держави з наслідками COVID-19. *Інноваційні технології публічного управління та адміністрування : теорія і краді практики 21 століття* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Мелітополь, 17 листопада 2020 р.) / відп. ред. Г. В. Ортіна. Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2020. С. 192–194.
10. Оперативна інформація про поширення коронавірусної інфекції 2019-nCoV. *Міністерство охорони здоров'я України*. 2022. 18 лютого. URL : <https://moz.gov.ua/article/news/operativna-informacija-pro-poshirennja-koronavirusnoi-infekcii-2019-cov19>.
11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) : Закон України від 17 березня 2020 року № 530-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 16. Ст. 100.
12. Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : Постанова Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 року № 1236. *Офіційний вісник України*. 2021. № 1. Ст. 14.
13. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України : Закон України від 15 березня 2018 року № 2337-VIII. *Офіційний вісник України*. 2018. № 54. Ст. 1882.
14. Про Дисциплінарний статут служби цивільного захисту : Закон України від 5 березня 2009 року № 1068-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2009. № 29. Ст. 398.
15. Про дитяче харчування : Закон України від 14 вересня 2006 року № 142-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 44. Ст. 433.
16. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24 лютого 1994 року № 4004-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 27. Ст. 218.
17. Про затвердження протиепідемічних заходів в закладах громадського харчування на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) : Постанова головного державного санітарного лікаря України від 6 жовтня 2021 року № 13. *Верховна Рада України : Офіційний вебпортал парламенту України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0013488-21>.
18. захист населення від інфекційних хвороб : Закон України від 6 квітня 2000 року № 1645-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 29. Ст. 228.
19. Про Порядок обслуговування громадян залізничним транспортом : Постанова Кабінету Міністрів України від 19 березня 1997 року № 252. *Офіційний вісник України*. 1997. № 12. Т. 1. С. 167.
20. Руденко І. У Дніпрі перевірили транспорт та громадські заклади на дотримання карантинних вимог : що виявили. *Суспільне Дніпро*. 2022. 8 лютого. URL : <https://susplne.media/208431-na-dnipropetrovsini-posadovciv-derzprodspozivsluzbi-pidozruut-u-vimaganni-habariv-z-pidpriemciv/>.
21. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
22. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року (в редакції Закону України від 3 жовтня 2017 року № 2147-VIII). *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 48. Ст. 436.
23. Чернявський С. С., Вознюк А. А. Проблеми відповідальності за порушення правил і норм щодо запобігання поширенню COVID-19. *Кримінологічна теорія і практика : досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення* : матеріали міжвузів. наук.-практ. круглого столу (м. Київ, 28 травня 2020 р.) : У 2-х чч. / редкол. : В. В. Черней та ін. Київ : НАВС, 2020. Ч. 1. С. 20–26.